

УДК 334.012.64:330.354:332.142.6

**ПРИКЛАДНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У ВПРОВАДЖЕННІ
ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ІННОВАЦІЙ У ГРОМАДАХ:
ПОЛІТЕКОНОМІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ПІДВИЩЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЛОКАЛЬНИХ ПОСЛУГ
APPLIED MANAGEMENT IN THE IMPLEMENTATION OF
ENTREPRENEURIAL INNOVATIONS IN COMMUNITIES: POLITICAL
ECONOMIC DETERMINANTS OF INCREASING THE
COMPETITIVENESS OF LOCAL SERVICES**

Ємець Ольга Іванівна, кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки,
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника,
м.Івано-Франківськ, Україна

Yemets Olha Ivanivna, PhD (Econ.), Associate Professor,
Department of Entrepreneurship, Trade and Applied Economics,
Vasyl Stefanyk Carpathian National University,
Ivano-Frankivsk, Ukraine

olaiif2005@gmail.com ORCID ID: 0000-0003-1338-2880

Сучасний розвиток територіальних громад в Україні дедалі більше залежить від ефективності використання інновацій у підприємницькій діяльності. Локальні послуги – освітні, соціальні, комунальні, транспортні, культурні чи адміністративні – стають ключовим інструментом формування якості життя населення та економічної привабливості громади. Прикладний менеджмент як інструмент управління змінами забезпечує практичну реалізацію інноваційних рішень, вибудовуючи взаємодію між органами місцевого самоврядування, бізнесом та громадськістю. Ефективність цих процесів визначається дією політекономічних детермінант – законів вартості, конкуренції, зростання потреб, продуктивності праці та економії часу.

Політекономічні детермінанти інноваційного розвитку громад:

1. Закон зростання потреб. Суспільний попит на нові та якісніші послуги стимулює громади до впровадження інновацій – цифрових сервісів, модернізованих комунальних послуг, інклюзивних рішень.

2. Закон вартості. Раціональне використання ресурсів визначає необхідність інновацій, які знижують витрати на управління локальними послугами та дозволяють формувати конкурентні тарифи.

3. Закон конкуренції. Зростання конкуренції між громадами за інвесторів, туристів та людський капітал спонукає їх створювати унікальні продукти – смарт-сервіси, сучасну інфраструктуру, нові формати підприємницької діяльності.

4. Закон продуктивності праці. Автоматизація, цифровізація та нові організаційні моделі підвищують ефективність роботи комунальних підприємств та сервісних організацій.

5. Закон економії часу. Важливість швидких адміністративних процедур і доступності послуг стимулює розвиток e-services, електронних черг, мобільних застосунків.

Прикладний менеджменту у реалізації підприємницьких інновацій в Івано-Франківській міській територіальній громаді:

1. Цифровізація муніципальних та локальних послуг [2].

Івано-Франківська МТГ активно впроваджує цифрові рішення, що безпосередньо створюють умови для інновацій у підприємництві:

1.1. Платформи та сервіси «Smart City»

- система «0 800 50 15 54» для звернень мешканців;
- цифрові кабінети для реєстрації бізнесу;
- електронні черги та онлайн-запис у ЦНАП;
- інтерактивні карти комунальних ресурсів та інфраструктури.

1.2. Електронні інструменти для підприємців

• електронні аукціони майна та землі (Prozorro.Продажі), що відкривають доступ МСБ до ресурсів;

- цифрові сервіси для укладання договорів на комунальні послуги;
- онлайн-послуги з подання заявок на дозвільні документи.

Результат: зменшення витрат часу, полегшення входу на ринок, підвищення прозорості бізнес-середовища.

2. Розвиток інноваційної інфраструктури громади [1].

2.1. Простори для підприємництва та інновацій

- *Промприлад.Реновація* – інноваційний урбан-проект, де працюють стартапи, бізнеси, IT-компанії та освітні ініціативи; формує інноваційну екосистему міста.

- *Івано-Франківський бізнес-інкубатор* – підтримка стартапів, навчальні програми, наставництво.

- Коворкінги та хаби (Urban Space 100, інноваційні студії, робототехнічні лабораторії).

2.2. Грантові та акселераційні програми

- локальні програми підтримки МСБ з міського бюджету;
- конкурси стартапів, що підтримують інноваційні бізнес-проекти (у сферах IT, сервісів, туризму, креативних індустрій);
- можливість участі у міжнародних грантах через партнерства громади з європейськими містами.

Результат: створення середовища для швидкого запуску, тестування та масштабування інноваційних ідей.

3. Публічно-приватне партнерство (PPP) і співпраця бізнесу з владою

3.1. Реалізовані напрямки

- модернізація вуличного освітлення за участі приватних компаній (енергоєфективні технології);
- приватні оператори у сфері благоустрою (озеленення, прибирання, догляд за громадськими просторами);
- впровадження окремих сервісів «розумного міста» через IT-компанії.

3.2. Механізми стимулювання

- концесійні угоди;
- можливість долучення приватного сектору до розвитку комунальних об'єктів;
- залучення інвесторів до будівництва інфраструктури (паркінги, торговельні простори, транспортні рішення).

Результат: поява нових сервісів, підвищення ефективності управління ресурсами, розширення ринку послуг.

4. Інновації у сфері міських та комунальних послуг

4.1. Енергоефективність та ЖКГ

- розумні системи обліку ресурсів (тепло, вода, електроенергія);
- модернізація мереж із застосуванням інноваційних матеріалів;
- впровадження екоінновацій – сортування відходів, станції переробки,

екопункти.

4.2. Мобільність і транспорт

- електротранспорт та розвиток велосипедної інфраструктури;
- GPS-системи моніторингу громадського транспорту;
- цифрові квитки та онлайн-оплати.

4.3. Туристичні та культурні сервіси

- інтерактивні маршрути міста;
- VR/AR-проекти для промоції історичних локацій;
- системи онлайн-бронювання та інформаційні туристичні додатки.

Результат: покращення якості послуг, підвищення інвестиційної привабливості та зростання доходів громади.

5. Соціальні інновації та участь громади

5.1. Бюджет участі

Мешканці подають інноваційні проекти, голосують і реалізують їх разом із владою.

5.2. Підтримка соціального підприємництва

У громаді працюють проекти:

- інклюзивні майстерні,
- соціальні кафе,
- освітні ініціативи для вразливих груп.

5.3. Мобілізація громадських організацій

ГО пропонують інноваційні рішення у сфері екології, урбаністики, освіти, безпеки.

Результат: формування середовища співтворення та інноваційної культури.

Прикладний менеджмент виступає основним інструментом практичної реалізації підприємницьких інновацій у громадах. Дія політекономічних законів визначає необхідність модернізації локальних послуг, а інновації – стають ключовим фактором їх конкурентоспроможності.

Список використаних джерел

1. Стратегія розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади до 2040 року. URL: https://strategy.if.ua/wp-content/uploads/2025/09/Strategiya_preview.pdf.

2. Стратегія цифрового розвитку інновацій України до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-%D1%80#Text>.

УДК 004.9:338.46(477)

**АНАЛІЗ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
ІТ-ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
ТА ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ
ANALYSIS AND WAYS TO INCREASE THE COMPETITIVENESS
OF IT ENTERPRISES IN UKRAINE UNDER MARTIAL LAW
AND GLOBAL COMPETITION**

Жук Василь Васильович,
аспірант, ПВНЗ «Європейський університет»,
Київ, Україна

<https://orcid.org/0009-0006-0040-033X>

Zhuk Vasyl Vasyliovych,
PhD Student, Private Higher Educational Institution «European University»,
Kyiv, Ukraine

<https://orcid.org/0009-0006-0040-033X>

У сучасних умовах глобальної конкуренції та триваючого воєнного стану українська ІТ-галузь функціонує в унікальному середовищі, що поєднує високотехнологічні можливості з екстремальними зовнішніми ризиками. Попри скорочення обсягу експорту ІТ-послуг з 7,3 млрд дол. США у 2022 році до 6,4 млрд дол. США у 2024 році, сектор зберігає 4-те місце у Східній Європі, демонструє найвищу ефективність серед emerging markets